

Prima dată

P R I M A ■ D A T Ă

Prima dată

Volum coordonat
de Laura Albulescu și Andra Matzal

Seria „Prima dată“ este îngrijită de Laura Albulescu.

Redactor: Lavinia Braniște

Tehnoredactor: Cornel Drăghia

DTP copertă: Alexandru Daș

Seria „Prima dată“ este ilustrată de Andrei Gamarț.

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

Prima dată / coord. de Laura Albulescu, Andra Matzal

– București: Art, 2013

ISBN 978-973-124-893-6

I. Albulescu, Laura (coord.)

II. Matzal, Andra (coord.)

82-821=135.1

© Editura ART, 2013, pentru prezenta ediție

Arheologii ale intimității

E ciudat să scriu acum pentru încheierea *Primei dăți*. Mă obișnuisem, încă de la primul volum, a cărui concepție a coincis cu primele mele zile de lucru la Editura ART, cu bulele ciclice de conversație și mărturisire deschise de fiecare carte în parte. Pentru că, în fond, antologiile din această colecție au funcționat perfect ca pretexte pentru întâlniri virtuale, mijlocite încă de spațiul definit al hârtiei, între oameni străini sau cunoscuți, prieteni sau, uneori, rude, alteori cunoștințe din rețelele sociale extinse, care împărtășesc, printre altele, cheful pentru scris. Între bula mai mare, a dialogurilor fragmentate, de la distanță, și cercurile mai strânse, ale povestitorilor-vecini-de-masă, care se privesc în ochi în timp ce derulează firele înainte și înapoi, *Primele dăți* au fost o insulă intermediară, un fel de *Castel al destinelor încrucișate* al lui Italo Calvino, unde, în schimbul cărților de tarot, s-au folosit constante, universalii ori cum vrem să le mai spunem.

Mă obișnuisem să-i (re)cunosc pe autori, să le recompun hărțile unor experiențe în premieră, să le conectez poveștile cu ale altor parteneri de volum, să desenez, în cercuri concentrice, punctele comune și diferențele specifice. Cele nouă volume n-au fost doar simplă literatură, nici simplă antropologie, ci exerciții de reconstrucție a unei istorii comune prin, culmea, arheologii ale intimității. La fel ca în *Five Obstructions*, în care maestrul asumat de joc Lars Von Trier îl provoacă pe Jørgen Leth să creeze pe teme impuse, *Prima dată* n-a făcut decât să lanseze impulsul, tradus în câteva sute de texte¹

¹ Cele nouă volume înseamnă, în cifre, 233 de texte și 127 de autori (n.ed.)

după chipurile și asemănarea scriitorilor, fie ei cu experiență sau, dimpotrivă, aflați la primele întâlniri angoasante cu albul paginii. Și, tot ca-n *Five Obstructions*, ultimul volum, adică cel de față, a cărui strigare a lăsat o libertate de alegere, este cumva cel mai dificil și cel mai personal, atâta vreme cât, dintr-o infinitate de posibilități, din primele dați care încolțesc imediat cum prind slăbiciunea rutinei, fiecare jucător și-a configurat propria epopee.

Am cotrobăit alături de toți acești oameni prin cele mai obscure sertare, ne-am uitat împreună la vălătucii de praf de sub canapelele lor, ne-am ascuns prin grădini, prin ganguri întunecate, am alergat în copilării care au prins, între timp, filtrul cromatic al detașării, am înotat în fulgi de porumb și am făcut simluări de zbor cu avioane digitale. Și cum, din fericire, provocările au fost primite fără lipsă de complezență, am vizitat împreună un muzeu ridicat pe parcurs din fericiri înscrise în memoria *hard*, *flash*-uri deziluzionate recuperate din *recycle bin*-urile amintirii, din rușini izbăvite prin simplul act al povestirii, din exorcizări, din coșmaruri sau din răsete înregistrate fidel, undeva unde niciun alt instrument de captare nu poate pătrunde, în afară de microfoanele memoriei afective.

Am citit, pe rând, toate cele nouă volume, și înainte și după publicare, le-am făcut cadou prietenilor și le-am citit cu voce tare pasaje care să trezească în ei dorința de recunoaștere, de alăturare la bucuria simplă, dar inegalabilă prin alte jocuri de rol, a scrisului înrădăcinat în propriile debarale ori camere luminoase, aerisite, unde nu ai nevoie de madlene, ci doar de pufuleți, de cine știe ce prăjitură comunistă, de sticle goale ori de chiștoace de țigări, de cărți prăfuite sau de poze decolorate. Și da, acum, la final, am aceeași stare pe care ți-o dă consumarea unei prime dați, un amestec de nostalgie și ușurare, dar și senzația că, dacă ar urma după ea o altă invitație la povestire colectivă, ceva abia simțit, imposibil de arătat cu degetul, s-ar schimba.

Andra Matzal

Laura Albulescu

Congresul Internațional al Piticilor

Laura Albulescu s-a născut la un cutremur mare și îi e o frică teribilă de cutremure. Îi place să doarmă în neștire, să joace tenis și, mai nou, să gătească. Când e invitată la cină, golește toate oalele, sub privirile tolerant-amuzate ale prietenilor. Fredonează în contact cu apa. A tradus câte ceva în ultimul cincinal și și-a consumat câțiva ani buni studiindu-l pe Pierre Bourdieu (căruiua îi zice, la sugestia inspirată a cuiva, Mondieu). Este Președinta Internațională a Femeilor din Asociația Cuvintelor Mici și Mijlocii (ACMM). Când se întâmplă să mai scrie, își alege subiecte frivole, gen biciclete, porci sau pitici. Textul de față este primul și ultimul din seria „Prima dată“, pe care cu onor a coordonat-o.

FOTO: Andra Cărbunaru

Stiu că sună cam abrupto-incorect, dar am ceva (nu mi-e prea clar ce) cu piticii. Cred că numai un discipol al lui Jung ar putea arunca niște lumină asupra acestui caz sau poate, cine știe?, sub hipnoză s-ar mai putea descoperi ceva. Nu e foarte grav, dar nu-i nici de lepădat.

Primele semne datează din adolescență. Mai bine de jumătate de an am visat, nesmintit, noapte de noapte, că sunt omorâtă. Metodele omorului erau deosebit de diverse. Așa se face că am fost înjunghiată, spânzurată, ghilotinată, decapitată cu maceta, înecată în mare, în lac, în mlaștină, aruncată dintr-un elicopter, sugrumată cu un lasou, străpunsă de săgeata arcului, de arbaletă, de un țăpuș primitiv, lapidată, sugrumată, sufocată ș.a.m.d. Cred că doar defenestrarea, otrava sau o lovitură puternică în cap cu o crosă de golf au lipsit la inventarul final. Inutil să precizez că angoasa creștea proporțional. (N-am spus nimănui.) Cert este că, dintre toate, coșmarul cel mai devastator avea în distribuție un pitic. Ceea ce era, acum realizez, complet atipic: în toate celelalte cazuri nu-mi vedeam niciodată asasinul în vis. Era ceva impersonal, aproape abstract, ca și cum tot universul primise un ordin anonim să mă ucidă și oameni fără chip îl executau cu obediența unui birocrat. Precizez că asta se întâmpla în jur de 1989-1990, așa că sursa acestui serial delirant nu poate fi găsită într-o supraexpunere la filme americane.

Dar să revin la pitic. Eram spre finalul seriei de omoruri, începusem să mă obișnuiesc cât de cât cu tratamentul nocturn la care mă supuneam în fiecare noapte, fără excepție, când am produs următorul vis. Eram într-un subsol sordid și dezafectat, într-o baie care arăta ca și cum o familie cu mulți copii fusese executată acolo în urmă cu două decenii și nimeni nu s-a obosit să șteargă urmele măcelului. Stăteam în picioare, așteptând să mor. În stânga mea era o cadă cu picioare de leu și cu emailul ciobit, murdară, năclăită de dăre lungi de rugină și mirosind a moarte. În fața mea era o creatură de înălțimea unui pitic. Îmi dau seama acum că era stângaci după modul în care își sprijinise patul puștii de umăr. Țintea spre mine cu degajarea unui mercenar, aproape ușor plictisit, fără nicio expresie. De fapt, nici nu putea să aibă vreo expresie pentru că ochii lui nu erau dezlipiți. Ce mă terifia nu era iminența morții, eram pregătită doar, ci ce afișa deasupra umerilor: de corpul unui pitic, cu toate însemnele nanismului, era atașat capul unui fetus de 6-7 luni, supradimensionat. (De aia nu mă pot uita niciodată la clipul *Teardrop* de Massive Attack, de pildă.)

Am stat așa un timp, unul în fața celui alt, eu holbându-mă la fața buhăită a creaturii și întrebându-mă cum naiba mă poate vedea din moment ce nu zărisem nici urmă de cornee sau de iris. Când glonțul a pornit spre mine, știam deja unde o să mă nimerească (în omoplatul drept) și l-am văut venind spre mine în cel mai slow motion cu puțință, mai abitir ca-n Matrix. Traseul lui, de când a tâșnit din gura țevii până a pătruns în carne, a consumat mai bine de jumătate din vis. L-am privit prelung, fermecată, întrepătându-se perfect rectiliniu spre corpul meu nemișcat, ca torpila unui submarin în miniatură, lăsând în jur rotocoalele translucide ale unui fum de trabuc invizibil. Când a intrat în carne, a format și acolo trei cercuri concentrice pe care mi le amintesc aproape visceral și după 25 de ani. La al doilea glonț mi s-a tăiat firul.

După vreo zece ani, cel mai terifiant coșmar m-a izbit cu puterea unui meteorit. Întâmplător sau nu, avea în distribuție tot un pitic. Citeam atunci *Borges despre Borges. Convorbiri cu Borges la 80 de ani*, o cumpărasem, parcă, dintr-un anticariat. În seara respectivă, ajunsă la pagina 137, decid că mi-e somn și-mi propun să mă opresc din citit. Constat că următorul calup de convorbiri se cheamă „Coșmarul, acest tigru al visului“. Arunc un ochi peste motto: „De multe ori sunt obsedat de coșmaruri. Și simt că dacă aș fi teolog – din fericire nu sunt – aș putea găsi un argument în favoarea existenței iadului... Coșmarul are o anume oroare. Coșmarul, acest tigru al visului.“ Apoi închid cartea și sting lumina.

Într-un grajd tenebros și pustiu, sunt față în față cu un pitic. El e înfășurat în întuneric, nu-i pot desluși fața, pot ghici doar că e îmbrăcat într-un soi de pelerină. Nimeni nu scoate un cuvânt. Ce simt este dincolo de oroare sau de groază, este – îmi măsoar cuvintele – *tremendum*. Ies din grajd și o iau pe niște străduțe pietruite și ude de ploaie. Arată ca și cum aș fi în Bruges sau Amsterdam. Piticul mă urmărește agale, n-are de ce să se grăbească pentru că știe că mă va găsi în cele din urmă. Mă trezesc țipând, desfigurată de o groază care mă anihilează. Aprind luminile în toată casa, îmi dau lacrimile de fericire când văd ca e ora 5 și au început să meargă tramvaiele, zgomotul lor mi se pare foarte liniștitor. Îmi doresc teribil să mă reconectez la realitatea familiară, dar îmi dau seama că n-am nicio șansă. Dau drumul la televizor și fac eforturi supraomenești să mă concentrez la ineptiile unui talk-show în reluare. Imposibil, piticul continuă să mă urmărească, mai eficient ca o haită de jaguari.

Este greu de crezut, dar toată ziua aceea am fost într-un fel de transă a ororii, incapabilă să mă reinserez în „real“. Am descoperit undeva la un moment dat cum se cheamă groaza patologică care persistă în stare de veghe după ce coșmarul s-a încheiat, dar nu mi-am notat și, firește, am uitat.

De-a lungul anilor, întâlnirile întâmplătoare cu pitici se lăsau cu câteva (nano)secunde de panică. Flashuri din coșmaruri reveneau aproape de fiecare dată, ca un fel de scurte șocuri electrice. Am încercat să lupt cu acest „ceva“ și să neutralizez reprezentarea evident deformată și nedreaptă pe care o am, inconștient, despre pitici, cu atât mai mult cu cât simt față de acești „little people“ o compasiune dublată de jena pe care ți-o dă privilegiul de a fi normal genetic. Am citit *Piticul roșu* al lui Tournier, dar n-am avut curajul, în schimb, să mă uit la *Even Dwarfs Started Small* al lui Herzog, deși am colecție Herzog.

O zi anume, halucinantă, din toamna lui 2008 m-a lecut înșă considerabil de acest „ceva“. Atunci am luat o supradoză de pitici. Eram la Universitate, pe partea cu BCR, așteptam să traversez spre Arhitectură. Aveam în brațe șpalturile de la *Nu vedeți nimic*, eram obosită și cu gândurile complet aiurea. S-a făcut verde, m-am lansat și, pe la jumătatea trecerii de pietoni, nu numai că am văzut foarte bine, dar am fost orbită de ceea ce văd. În raza mea vizuală (cumva oblică, eu privind în jos, cât să văd pe unde calc), pe colțul Universității, cu fața spre întregul bulevard, la ora 3-4 după-amiaza, trona sculamentul unui bărbat care micționa fredonând ceva vesel și descriind niște semicercuri îndrăznețe și zglobii. Am înțepenit, dar a trebuit să mă reculeg rapid să văd cum pot trece cu demnitate peste acest moment. Am decis să ignor regal scena și să trec cât mai repede din cadru. Deși eram încă în stare de șoc, după câțiva pași m-am oprit pentru c-am realizat că ceva e profund în neregulă: respectivul organ era prea jos. Mi-am adunat puterile și am reușit să-mi ridic privirea spre posesor. Era piticul Marcel, o legendă a zonei Universității, deosebit de pilit și de relaxat.

Intru la metrou să o iau spre 1 Mai, unde era sediul editurii pe atunci, destul de bulversată. În stația Basarab, la nici 10 minute după episodul micționării marceline, lângă mine se așază o femeie cu nanism. Paralizez, dar respir adânc și-mi

repet în gând că e o simplă coincidență. Până la urmă, auto-controlul e un sport la care mă pricep destul de bine. Eram încă pe scara rulantă când primul om pe care-mi cad ochii la ieșirea de la 1 Mai este o femeie – ei, bine, da, jur – pitic. Mi s-a părut că avea barbă, dar aveam privirea încețoșată de stupeoare, așa că nu pot garanta că n-a fost o halucinație. O iau pe trotuar într-o stare de debusolare totală, împiedicându-mă de oameni, scăpând foile din mână și gândindu-mă că mi-am pierdut clar mințile. În momentul în care, cinci minute mai târziu, mi s-a părut că-l văd ieșind dintr-o locanță pe Adrian Copilul Minune, mi-au dat lacrimile de disperare.

Nu mai știu cum am ajuns la editură, dar țin minte că le-am povestit tuturor ultima oră din viața mea, încă în stare de șoc. O colegă mi-a sugerat ipoteza că poate a fost un Congres Internațional al Piticilor în ziua aia. N-am verificat nici până-n ziua de azi. Dar mă tot gândesc la vorba lui Herzog: *even dwarfs started small*.

Ion Barbu

Steaua României din cutia de pantofi

Oameni care mi-au mâncat viața:

1953 – 1965	Gheorghe Gheorghiu-Dej
1965 – 1989	Nicolae Ceaușescu
1989 – 1996	Ion Iliescu
1996 – 2000	Emil Constantinescu
2000 – 2004	Ion Iliescu
2004 – 2014	Traian Băsescu
2014 – 2018	Crin Antonescu
2018 – 2022	Laura Albulescu

Dacă Petrila începe sau se termină cu un cimitir – asta depinzând, evident, dacă intri sau ieși dintr-însa – e normal ca din când în când să te ia cu frig gândul morții ori cu cald cel al nemuririi.

Ce face atunci orice om gospodar?

Concittadinul meu Ion D. Sîrbu spunea că moartea nu este decât o intrare în altă colectivă. Mai bună !

Așadar, intrarea știm că se face în costum la patru ace și pardesiu la patru scânduri, așa că nu-ți mai rămâne decât să-ți faci lista cu persoanele care au dreptul să-ți vorbească la căpătâi și a celor care au dreptul să tacă pentru totdeauna.

Cautând pe Google, ca altădată Diogene cu lampa lista de vorbitori, peste ce credeți că dau?

Peste Decretul Prezidențial nr. 524 din 1 decembrie 2000, prin care mi se conferea Ordinul Național „Steaua României“!

Nota Bene: Între acest *breiching nius* și luatul la cunoștință au trecut, ca nouri albi pe ceruri, șesuri și fesuri, două mandate cotrocenene.

Naiv, sau prost de-a binelea, aveam impresia că chestiile astea se dau în mod festiv: ți se cântă imnul, curge șampania, pupături pe ambii obraji și ți se plătește transportul pe CFR.

Nimic din toate astea, nici măcar o carte poștală care să te anunțe că ți s-a pus o stea pe piept sau în frunte.

Gândul că plutonul de armată nu va trage salve la plecarea mea Dincolo și că primarul Petrilei nu-și va pune tricolorul în diagonală ori în cruce m-au determinat să pornesc pe urmele reputației pierdute.

Așadar, pe data de 8 septembrie 2008 dau depeșă actualului locatar al Cotrocenilor :

Stimate Domnule Președinte,

Înainte de toate, chiar dacă vine târziu, vreau să vă mulțumesc pentru amabila invitație la recepția cu ocazia Zilei Naționale.

Iar acum vreau să trec direct la motivul pentru care vă scriu.

Iată fapta: întâmplător, v-o jur, navigând cu Google-ul ca dvs. cu Biruința, am dat peste o informație de care habar n-aveam.

Carevreasăzică, aflu că prin Decretul nr. 524 din 1 decembrie 2000, semnat de dl Președinte Emil Constantinescu și dl prim-ministru Mugur Isărescu, mi s-a decernat Ordinul Național „Steaua României” în grad de Cavaler.

Monitorul Oficial nr. 666 din 16 decembrie 2000 confirmă acest fapt.

Iată, au trecut 8 ani și eu habar n-aveam ce valoare ascund...

V-aș ruga să faceți diligențele necesare să pot intra în posesia lui.

Vă spun drept că o fac mai mult pentru mama mea, grav bolnavă, care s-ar bucura imens de o asemenea recunoaștere.

În fond, îi suntem amândoi datori: eu că a adus pe lume un cavaler, dvs. pentru că v-a dat cândva un vot.

Vă mulțumește cu anticipație,
Ion Barbu

Steaua Romaniei *y compris* a Petrilei...

Aștept, aștept și iar aștept, apoi revin după o perioadă rezonabilă. Nimic, niciun răspuns!

Mai las Steaua să mai ruginească și scriu apoi, după amar de zile, Cancelariei Ordinelor de la Cotroceni:

Bună ziua,

Numele meu este Ion Barbu, mă găsiți - poate mă și știți - în calitatea mea de caricaturist în paginile *Adevărului*, ale *Dilemei Vechi* și ale *Cațavencilor*.

Vă scriu într-o problemă care mi-a provocat o mare dezamăgire.

Întâmplător, am aflat că la finele anului 2000 mi s-a conferit Ordinul Național „Steaua României” în grad de Cavaler.

Lucrul acesta, știrea carevreasăspună, l-am descoperit absolut întâmplător - căutând câte ceva pe internet.

N-am primit nicio înștiințare oficială, nu am fost chemat în niciun fel pentru a semna de primire...

Dovada, dovada, cum ar spune un academician doctor inginer de tristă, ori veselă, amintire, se găsește în Monitorul Oficial, Partea I, nr. 666/16 XII 2000, iar Decretul conferirii este semnat de Emil Constantinescu și Mugur Isărescu.

Am încercat varii piste pentru a da de urma acestor însemne, dar toate eforturile au fost zadarnice.

Așa că, în ultimă instanță, fac apel la emitent, întrebându-vă de știți de soarta acestora.

Nu-mi vine să cred că o astfel de onorantă distincție poate avea un astfel de tratament.

Vorbesc de ea, nu de mine.

Aș refuza-o, dar măcar ar trebui prima data s-o am, nu?

Nu poți refuza ceva ce n-ai avut niciodată.

Cu speranță,
Ion Barbu

Minune mare ! Mi se răspunde în 24 de ore:

Stimate domnule Barbu,

În legătură cu adresa dumneavoastră înregistrată sub nr. CA/1021/03.12. a.c., vă comunic faptul că distincția și brevetul Ordinului Național „Steaua României” în grad de Cavaler, care v-au fost conferite prin Decretul nr. 524/01.12.2000,